

Nytt gjødselregelverk

Anne Bøen,
seniorrådgiver i Mattilsynet

Vannforeningen, 29.10.25

Mattilsynet kort fortalt



Statens tilsyn for planter,
fisk, dyr og næringsmidler



70 kontorsteder
i hele landet



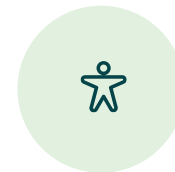
21 år



Fra fjord og jord
til bord



1271 ansatte



En vennlig hjelper

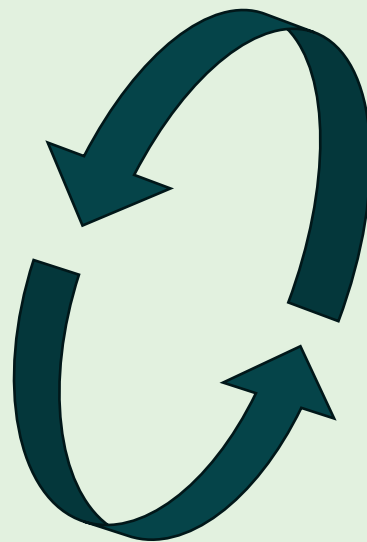
Formål med gjødselregelverket:

Sikre matproduksjon og bedre forhold i vassdrag

Gjødselvareforskriften

Sikre kvalitet

Trygge produkter



God
ressursutnyttelse
Sirkulærøkonomi

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Spredning til riktig
tid og i riktig
mengde

Endringer som påvirker bruk av avløpsslam

Spredet-
tidspunkt

Ikke på jord med
høyt fosforinnhold
($P\text{-AL} > 14$,
(fra 2030))

Maks 25 kg fosfor
per dekar per 10
år
(fra 2030)

Plantetilgjengelig
fosfor fra slam
begrenses i
spredeåret

Plantetilgjengelig fosfor i organisk gjødsel og jordforbedringsmidler

Årlig maksgrense for tilført fosfor 2-3,5 kg/da

- Type areal og fylke
- Nedtrapping over tid

I november lanserer NIBIO en kalkulator for plantetilgjengelig fosfor

- Ingen kjemisk analysemetode gir alene et godt estimat på plantetilgjengelig fosfor
- Kalkulatoren er basert på regresjonsmodeller
- Kalket avløpsslam mangler foreløpig metode

Nye krav til råvarer i gjødselvarer

Grenseverdi for miljøgifter i råslam (DEHP, PFOS+PFOA, PCB7)

Behandle avløpsslam med andre råvarer? Husk at en del råvarer krever tillatelse

Bruk av avløpsslam som råvare i biokull krever tillatelse

Hygienisering – smittereduserende behandling

Hygieniserings-
metoder skal være
validert

Bransjenorm for slam
validerte en rekke metoder.

Andre metoder krever
validering.

Fra 2028: plante-helsekrav
for validert metode

Strengt krav til bruk av avløpsslam på jordbruksarealer

- Meldeplikt før bruk
- Nedmolding innen 18 timer
- Grønnsaker, potet og bær kan dyrkes tre år etter spredning
- Fukt kan høstes tre år etter spredning
- Beite eller høste fôrvekster tidligst året etter spredning

Kan avløpsslam opphøre å være avløpsslam?

- Veldig strengt
- Struvitt
- Aske av avløpsslam
- Ammoniumnitrat og ammoniumsulfat fra scrubber

Enklere bruksregler for avløpsslam som kan benytte varebetegnelser

	Tid før dyrking av grønnsaker, potet mm	Nedmolding	Meldeplikt til kommunen
Sterilisert avløpsslam	10 mnd	Ja (vanlig bruksregel)	Ja (vanlig bruksregel)
Avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår	10 mnd	Nei	Nei

Avløpsslam som råvare i biokull krever tillatelse

Avløpsslam er på positivlista (vedlegg 1), men *ikke* som råvare til produksjon av biokull og aske.

Kriterier for tillatelse - nye råvarer:

- Dokumenterbar nyttevirkning
- Ikke fare for helse og miljø
uten at det er behov for å sette egne bruksbegrensninger eller mengdebegrensninger

Krav til pyrolyse og biokull

Biokull skal produseres under oksygenbegrensende forhold

Molart forhold H/organisk C < 0,7

Grenseverdier for organiske miljøgifter i biokull (PAH og dioksiner)

Biokull av avløpsslam vil fortsatt være avløpsslam

..vi følger EU-arbeidet

Regelverk og veiledning

- Gjødselfareforskriften: [Forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselfarer av organisk opphav og visse uorganiske gjødselfarer \(gjødselfareforskriften\) - Lovdata](#)
- Veileder til gjødselfareforskriften: [Veileder til gjødselfareforskriften | Mattilsynet](#)
- Forskrift om lagring og bruk av gjødsel: [Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv - Lovdata](#)
- Rettleiing til bruksforskrifta: [Rettleiing til gjødselbrukforskrifta - Landbruksdirektoratet](#)
- Oppdatert biokullveileder legges snart ut på mattilsynet.no

Kontakt med Mattilsynet

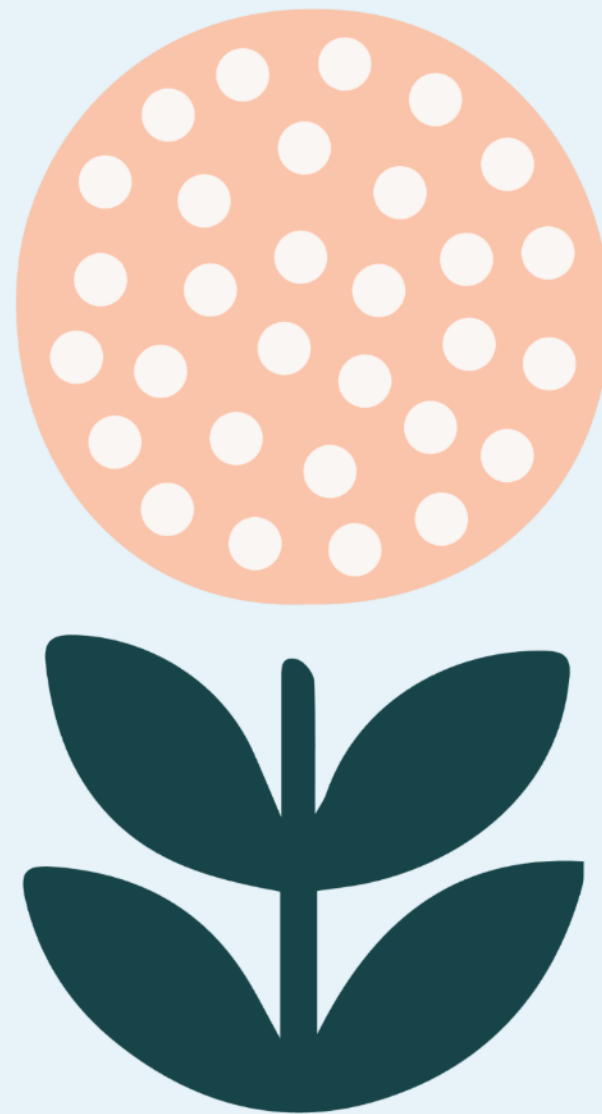
- [Kontakt oss | Mattilsynet](#)

Kontaktpunkt for spørsmål om
produksjon, import og omsetning av
gjødselvarer:

kompost@mattilsynet.no

Nyhetsbrev

Skann koden for å melde deg på
mattilsynet.no/nyhetsbrev



Takk for meg!
anne.boen@mattilsynet.no